

**UCHWAŁA NR 853/XCIV/2024
RADY MIASTA OSTROŁĘKI**

z dnia 28 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących
przemoc domową na lata 2024 – 2030**

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424) postanawia się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 – 2030 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Miasta Ostrołęki**

Wojciech Zarzycki

PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ NA LATA 2024-2030

Wstęp

Przemoc jest zjawiskiem powszechnym, z którym na co dzień stykamy się w każdej dziedzinie życia. Skierowana jest głównie ku osobom zależnym i określona jest jako zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań o charakterze fizycznym, seksualnym i emocjonalnym, których celem jest zniewolenie ofiary, wyeliminowanie jej suwerenności, podporządkowanie jej myśli i działań żądaniom i potrzebom sprawcy.

Definicja przemocy domowej zawarta została w art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 9 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, gdzie przemoc określana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej.
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ustawa nakłada jednocześnie na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej określając zakres pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy oraz wskazując środki mające na celu oddziaływania wobec osób stosujących przemoc.

Psychologia sprawców nie jest jeszcze dziedziną bogatą w solidną wiedzę. Zachowanie sprawców przemocy skłania najczęściej organy ścigania i sądy do doprowadzenia i ukarania sprawcy. Wyrok w procesie karnym nie powoduje u sprawcy trwałej poprawy zachowania. Najczęściej po upływie okresu tzw. próby, sprawca ponownie wraca do zachowań przemocowych. Podejmowane są próby oddziaływania na sprawców, które zmierzają do nauczenia ich samokontroli i wyzwolenia spod wpływu nałogowej agresywności. W wielu przypadkach przemoc związana jest z nietrzeźwością sprawców, ale alkohol nie powinien być obarczony bezpośrednią i wyłączną przyczyną stosowania przemocy, niemniej jednak osłabia on racjonalną kontrolę nad zachowaniem i nasila gotowość do reagowania złością. Niejednokrotnie sprawcy przemocy w ogóle nie podejmują próby kontrolowania swego gniewu, a nawet z premedytacją go potęgują. Istotną rolę w stosowaniu przemocy może też odegrać biologicznie zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, które wymykają się spod kontroli, jednak nie usprawiedliwiają one sprawców i nie zdejmują z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych.

I. Założenia i cele programu korekcyjno-edukacyjnego

Zasadniczym celem działań korekcyjno-edukacyjnych jest zmiana postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową, a w rezultacie zdobycie zdolności do niestosowania przemocy, a także nabycie umiejętności społecznych i asertywności oraz konstruktywnego rozwiązywania sporów i umiejętności współżycia w rodzinie.

Sprawcy przemocy na ogół starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążania odpowiedzialnością osób doznających przemocy. Postępowanie sprawców dodatkowo bywa wspierana przez czynniki kulturowe. Przez wieki przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana, nie tylko obyczajowo, ale i prawnie. Niezbędne są więc działania, skierowane zarówno do osób doznających przemocy jak i do osób stosujących przemoc domową. Ponadto wielu sprawców, w dzieciństwie doświadczało również przemocy, agresji ze strony własnych rodziców, osób bliskich i tym samym znajdowali się w tzw. "kręgu przemocy".

Założeniem programu jest podjęcie działań powstrzymujących sprawców przed stosowaniem przemocy i prowadzących do zakończenia przemocy domowej poprzez:

1. zaproszenie sprawcy do udziału w programie oraz zdiagnozowanie obszaru problemowego jakim jest stosowanie przemocy;

2. diagnozę pozytywnych stron sprawcy (jego zasobów), które zostaną wykorzystane w pracy korekcyjnej;
3. motywowanie sprawcy do pracy nad sobą, zmianą wzorców zachowań, a także ukazanie odpowiedzialności za siebie i innych (określenie motywacji sprawcy do zmiany);
4. grupowe jak i indywidualne spotkania, w czasie których sprawca zdobędzie konkretne umiejętności radzenia sobie ze stresem, tendencją do agresywnego reagowania, kontrolą emocji trudnych, takich jak złość, będzie mógł pozyskać informacje dotyczące własnej osoby, tj. określenie swoich potrzeb, własnej sieci wsparcia; określi także swój indywidualny plan zmian.

II. Standardy programu korekcyjno-edukacyjnego

Standard prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową został określony w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową i obejmuje:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

III. Adresaci programu

Adresatami programu korekcyjno-edukacyjnego są osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej i zobowiązane sędownie do uczestnictwa

w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, a także osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Stosownie do § 3 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w programie mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.

IV. Kwalifikacje osób prowadzących program korekcyjno – edukacyjny

Zgodnie z § 6 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
 - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
 - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;
- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

V. Rekrutacja uczestników do Programu

Rekrutację uczestników programu będzie prowadził i koordynował Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce oraz Zespół Interdyscyplinarny przy współpracy z sądem, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Policją, Prokuraturą Rejonową, Prokuraturą Okręgową, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia i innymi instytucjami. Do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym mogą

przystąpić osoby zobowiązane sędownie do udziału w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych bądź też osoby „skierowane” przez np. kuratora sądowego, dzielnicowego, terapeutę, a także osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie.

Warunkiem uczestnictwa w programie jest podpisanie zobowiązania do uczestnictwa w programie i jego ukończenia lub przedłożenie skierowania przewidzianego w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

VI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania programu są środki budżetu miasta Ostrołęki, środki budżetu państwa oraz środki z innych źródeł.

VII. Formy realizacji programu

Program będzie realizowany w formie zajęć indywidualnych i grupowych dostosowanych do potrzeb uczestników w obrębie trzech podstawowych obszarów:

- * edukacyjnego - dostarczenie informacji, które ułatwiają zrozumienie dynamiki przemocy w kontekście procesów społecznych. Zdobywanie wiedzy dotyczącej wpływu negatywnych zachowań na członków rodzin i na ich wzajemne relacje, jak również przyjęcia odpowiedzialności za swoje czyny i rozpoczęcia zmian w relacjach osobistych;
- * poznawczo-behawioralnego - zmiana sposobów postrzegania sytuacji konfliktowych, poszukiwanie konstruktywnych rozwiązań problemów; przeformułowanie przekonań dotyczących siebie samego w roli rodzica, partnera, wprowadzenie innych sposobów wyrażania złości, radzenie sobie z trudnymi emocjami, sytuacjami, stresem;
- * emocjonalnego - tworzenie umiejętności bezpiecznego dla siebie i otoczenia radzenia sobie ze złością, frustracją, gniewem i żalem, itp.

W programie wykorzystane zostaną następujące metody pracy (w zależności od potrzeb):

- wykłady,
- pogadanki,
- burza mózgów,
- zajęcia warsztatowe,
- projekcje filmowe i multimedialne,
- scenki,
- kwestionariusze.

W przypadku finansowania programu korekcyjno-edukacyjnego ze środków budżetu państwa, przy realizacji programu będą uwzględniane materiały instruktażowe dla podmiotów prowadzących program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej zalecanych przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki.

VIII. Przewidywane efekty programu

Program zakłada pozytywną zmianę w zachowaniu osoby stosującej przemoc, wzrost samokontroli, lepsze uzewnętrznienie zachowań, norm akceptowanych społecznie i poprawę relacji w obszarze życia rodzinnego i społecznego. Wykorzystane metody pracy, skierowane na korekcję niepożądanych zachowań, mają dostarczyć osobom poddanym programowi nowych kompetencji w zakresie radzenia sobie w sytuacjach stresowych i emocjonalnych.

Przewiduje się, że uczestnik zajęć osiągnie oczekiwane zmiany:

- określenie predyspozycji potrzebnych do zmian,
- zwiększenie otwartości na inne osoby,
- zmianę w postrzeganiu siebie: przejęcie odpowiedzialności za swoje zachowania,
- nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem i kontroli własnych negatywnych emocji,
- umiejętność zastępowania zachowań agresywnych innymi zachowaniami neutralnymi,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- wzrost motywacji i zaangażowania,
- rozwijanie umiejętności tworzenia i przeprowadzania potrzebnych zmian,
- poprawa relacji z bliskimi osobami i otoczeniem zewnętrznym,
- zwiększenie gotowości do rozmowy,
- umiejętność poszukiwania pomocy i wsparcia.